

STATE of KNOWLEDGE

ธรรมชาติของการพัฒนา พลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขง

Compiled by: Niki West

ธรรมชาติ (CSR) คืออะไร?

ธรรมชาติ หรือ Corporate Social Responsibility ซึ่งเรียกกันทั่วไปโดยย่อว่า CSR มีหลายประเด็นที่เกี่ยวข้องและควรให้ความสนใจ ทั้งในด้านความหมาย คำจำกัดความ สถานภาพและจุดยืน CSR มีทั้งแง่มุมที่มีการนำไปปฏิบัติใช้อย่างจริงจังและแง่มุมที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ CSR เป็นเรื่องที่มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนตลอดเวลา ดังนั้น สถานภาพของ CSR จึงมีประเด็นที่ควรค่าแก่การพิจารณา ที่สำคัญที่สุดคือ CSR เป็นแนวคิดอุดมคติ คือ “เป็นแนวปฏิบัติระยะยาวและการคิดแบบก้าวหน้า” อย่างไรก็ตาม ควรมีการตระหนักด้วยว่า CSR ถือเป็นสิ่งที่มีผลมาจากการปฏิรูปทางกฎหมายและความซับซ้อนทางการเมือง รวมทั้งการพัฒนาทางสังคม (Kemp, 2001)

วิวัฒนาการของแนวคิดธรรมชาติ

ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติด้าน CSR มีการพัฒนาตลอดมา ในยุคทศวรรษ 1970s และ 1980s แนวคิด CSR มุ่งไปที่สามประเด็นอันได้แก่ ความรักและความเมตตา (Cochran, 2007) หลักจริยธรรมทางธุรกิจ และการเป็นพลเมืองขององค์กร ซึ่งทั้งสามประเด็นที่กล่าวมาได้กลายมาเป็นหัวใจสามประการของแนวคิดธรรมชาติหรือ CSR ที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน (Nehme and Wee, 2008; Robins, 2005) แนวคิดหลักสามประการดังกล่าวสามารถเข้าใจได้ด้วยหลัก Ps อันได้แก่ กำไร (Profit) มนุษย์ (People) และโลก (Planet) ซึ่งเป็นการยืนยันให้เห็นว่า ภาคธุรกิจประเมินผลกระทบของตนเองโดยวิธีการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสังคมและสิ่งแวดล้อม (The Economist, 2009) ในทศวรรษ 2000s มีการกลับมาให้ความสนใจอีกครั้งเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของภาคเอกชน นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดคำนิยามที่เปลี่ยนไปจากแนวคิดธรรมชาติหรือ CSR สู่นวัตกรรมองค์กรแบบยั่งยืน (Corporate Sustainability) แนวคิดนวัตกรรมองค์กรแบบยั่งยืนถือเป็นแนวคิดที่มีรากฐานมาจากแนวคิด CSR แต่มีประเด็นที่เพิ่มเติมเข้ามาเกี่ยวกับการกำกับดูแลและการวางแผนกลยุทธ์ในระยะยาว (Carroll and Shabana, 2010)

อย่างไรก็ตาม CSR มีองค์ประกอบที่หลากหลาย เช่น ทรัพยากรมนุษย์ ความสัมพันธ์ภายนอกองค์กร การตลาด การบริหารความเสี่ยง การเงิน กฎระเบียบและจริยธรรม การดำเนินธุรกิจอาจมีหัวใจหลักอยู่ที่ความต้องการขององค์กรในการสร้างกำไร ความเชื่อมั่น

ทางการเงินและการลงทุน CSR ช่วยสร้างสิ่งต่างๆเหล่านี้โดยการสนับสนุนหลักการสร้างธรรมชาติที่ดีและการบริหารจัดการความเสี่ยง (LRQA and CSR Asia, 2010) ในประเทศกำลังพัฒนา บริษัทที่มีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ CSR ที่ชัดเจนจะมีความน่าดึงดูดใจมากกว่าสามารถรักษาพนักงานได้มากกว่า และรักษาสัมพันธ์ภาพกับภาครัฐได้ดีกว่า ซึ่งจะช่วยให้องค์กรสามารถกำหนดนโยบายและข้อบังคับต่างๆได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ องค์กรที่มีหลัก CSR ที่ชัดเจนจะได้รับการมองว่ามีความโปร่งใสและน่าเชื่อถือในสายตาของสาธารณชน (Cochran, 2007) แนวปฏิบัติและนโยบายด้าน CSR ที่ดีสร้างโอกาสในการแข่งขันให้แก่บริษัท โดยช่วยให้มีการจัดการบริหารความเสี่ยงด้านการบริหารและสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น ช่วยธำรงรักษาการเข้าถึงด้านการเงินจากธนาคารและนักลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Carroll and Shabana, 2010; Nehme and Wee, 2008) รวมทั้งยังสร้างความยอมรับทางสังคม (LRQA and CSR Asia, 2010) อย่างไรก็ตาม ยังคงมีการวิพากษ์วิจารณ์ว่า CSR เป็นเพียงการประชาสัมพันธ์และการสร้างภาพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยังไม่คำนึงถึงสิทธิของพนักงาน

คำจำกัดความ

สหภาพยุโรปได้ให้คำจำกัดความของ CSR ซึ่งเป็นคำจำกัดความที่ถูกต้องถึงอยู่บ่อยๆไว้ว่า “เป็นแนวคิดที่องค์กรบูรณาการเรื่องความตระหนักเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมไว้ใน การดำเนินธุรกิจและในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจโดยลักษณะของจิตอาสา” (Dahlsrud, 2008) แนวความคิดดังกล่าวตรงข้ามกับมุมมองแบบประเพณีนิยมที่มองว่าธุรกิจต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของเจ้าของธุรกิจและกำไรของผู้ถือหุ้นทางธุรกิจเท่านั้น (Carroll and Shabana, 2010)

บทสรุป CSR : มีพัฒนาการมาอย่างยาวนาน จากจุดเริ่มต้นด้วยแนวคิดเกี่ยวกับความรักและความเมตตา พัฒนาสู่แนวคิดนวัตกรรมที่ยั่งยืน สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล ถือเป็นสามองค์ประกอบหลักที่เป็นรากฐานของ CSR ซึ่งบริษัทนำมาใช้วัดผล ประเมินผลและรายงานผลเกี่ยวกับกิจกรรมด้าน CSR ของบริษัท ซึ่งมีการศึกษาให้เห็นมากมายเกี่ยวกับ CSR

อะไรคือจุดเริ่มต้นและแนวความคิดหลักของ CSR?

กรณีศึกษาต่างๆทางธุรกิจที่เป็นที่ยอมรับของ CSR นำไปสู่การพัฒนากรอบแนวคิดสากลที่ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ด้วยวัตถุประสงค์ในการสร้างมาตรฐานเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ การรายงานด้านธุรกิจและการเงิน ในการประเมินกรอบแนวความคิดด้าน CSR นั้นมีคำถามที่ต้องคำนึงถึงคือ

- ใครเป็นผู้ประเมินกรอบแนวความคิดและเพราะเหตุใดจึงมีการประเมิน?
- กรอบแนวความคิดดังกล่าวสร้างขึ้นด้วยความชอบธรรมหรือไม่และสร้างขึ้นโดยใคร?

กรอบแนวคิดหลักด้าน CSR ที่เกิดขึ้นครั้งแรกคือรายงานที่ใช้ชื่อว่า UN Global Report ขององค์การสหประชาชาติ ในปี ค.ศ. 2000 (UN Global Compact, 2011) ซึ่งกรอบแนวคิดดังกล่าวนี้ถือได้ว่าประสบความสำเร็จในการขยายไปยังทุกภาคส่วนในองค์กร ในปีเดียวกันนั้นเอง หน่วยงานที่มีชื่อว่า องค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (Global Reporting Initiative หรือ GRI) ได้นำเสนอคู่มือกรอบแนวคิดและการรายงานแบบยั่งยืนขึ้นมาเป็นชุดแรก ซึ่งประกอบไปด้วยตัวชี้วัดเพื่อการประเมินและนำเสนอด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลด้านการดำเนินธุรกิจ (GRI, n.d.) หลักการและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชนขององค์กรสหประชาชาติได้รับการพัฒนาโดย John Ruggie ซึ่งเป็นคนก่อตั้งข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) หลักการและแนวปฏิบัติดังกล่าวได้รับการพัฒนาผ่านการให้คำปรึกษาจากหน่วยงานและองค์กรภาคเอกชน รวมทั้งภาคประชาสังคมและภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กรอบแนวคิดและการปฏิบัติดังกล่าวได้วางแนวทางเกี่ยวกับความรับผิดชอบของบริษัทที่มีต่อสิทธิมนุษยชน แนวปฏิบัติดังกล่าวได้รับการนำไปใช้ในประเทศจีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา ประเทศในแถบยุโรป นอกจากนี้ รัฐบาลในประเทศอื่นๆ องค์กรและบริษัทชั้นนำของโลกยังแสดงความตั้งใจในการนำเอาแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้ไปใช้อีกด้วย

ในปี ค.ศ. 2003 การธนาคารที่เข้าร่วมโครงการทางการเงินได้กำหนดข้อตกลงร่วมในหลักการเกี่ยวกับกรอบแนวทางพิจารณาความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการปล่อยสินเชื่อในโครงการขนาดใหญ่ของสถาบันการเงิน โดยข้อตกลงนี้เรียกว่าหลักการ Equator Principles ซึ่งใช้ในการทำงานร่วมกันกับบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ (International Finance Corporation หรือ IFC) ข้อตกลงร่วมในหลักการเกี่ยวกับกรอบแนวทางพิจารณาความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการปล่อยสินเชื่อในโครงการขนาดใหญ่ของสถาบันการเงิน หรือ Equator Principles ที่กำหนดขึ้นมานี้ มีหลักการ 10 ข้อที่ประกอบด้วย แนวคิดด้านความเสี่ยง รวมทั้งการตั้งคำถามมาตรฐานเกี่ยวกับการประเมินและการจัดการความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการที่มีเงินจดทะเบียนลงทุนมากกว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐขึ้นไป ข้อตกลง Equator Principles นี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัยของธนาคารโลก และใช้แนวปฏิบัติด้านมาตรฐานเกี่ยวกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC ในช่วงแรกนั้น หลักการ Equator Principles ใช้กับเพียงโครงการที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนด้านการเงินเท่านั้น แต่ปัจจุบันได้รับการนำไปประยุกต์ใช้โดยบางองค์กรที่มีการดำเนินธุรกิจด้านอื่น ๆ นอกจากการนำหลักการ Equator Principles ไปใช้กับธนาคารในยุโรปและ

สหรัฐอเมริกาแล้ว ยังมีการนำไปใช้กับธนาคารหลายแห่งในประเทศบราซิล รวมทั้งในธนาคารหนึ่งแห่งในแอฟริกาใต้และหนึ่งแห่งในประเทศจีน เห็นได้อย่างชัดเจนว่าองค์กรด้านการเงิน 75 แห่ง ซึ่งหมายถึง 70% ขององค์กรภาคการเงินได้รับเอาแนวปฏิบัติและข้อกำหนด Equator Principles ไปใช้ (Equator Principles Association, 2011)

มาตรฐานการปฏิบัติของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC ได้รับการนำเสนอในปี ค.ศ. 2006 และปรับปรุงให้ทันสมัยในปี ค.ศ. 2012 เพื่อประยุกต์ใช้ในโครงการที่สนับสนุนโดยสถาบันการเงินที่ใช้กรอบการประเมินและการจัดการความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือ EPFIs (Matsumoto, 2009) ซึ่งแนวปฏิบัติมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 8 มาตรฐาน ครอบคลุมด้านสิ่งแวดล้อม การประเมินผลกระทบด้านสังคมและการจัดการ แรงงาน มลภาวะ สุขภาพของชุมชน การตั้งถิ่นฐาน ความหลากหลายทางชีวภาพ ประชากรและวัฒนธรรมท้องถิ่น (IFC, 2012) มาตรฐานของ IFC ได้กลายเป็นมาตรฐานหลักขององค์กรในการดูแลบริหารความเสี่ยง สิ่งแวดล้อมและสังคม หลายองค์กรได้นำเอาแนวปฏิบัติมาใช้ด้วยจิตอาสา ถึงแม้ว่าองค์กรของตนเองจะไม่ได้ขอรับเงินสนับสนุนจากบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC ก็ตาม นอกจากนี้ องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาของประเทศกลุ่มยุโรป (OECD Export Credit) ยังใช้มาตรฐานของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC รวมทั้งธนาคารเพื่อการพัฒนาก็ยังนำเอาแนวมาตรฐานนี้ไปปฏิบัติ เห็นได้ว่าแนวปฏิบัติของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC มีอิทธิพลอย่างมากต่อองค์กรเพื่อความยั่งยืนในโลก

EPFIs ส่วนใหญ่เป็นธนาคารนานาชาติจากประเทศในแถบอเมริกาเหนือและยุโรป (Foran et al, 2010) มีเพียงธนาคาร 4 แห่งในเอเชีย ที่รับเอาหลักการ Equator Principles ซึ่งเป็นกรอบแนวทางพิจารณาความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมไปใช้ ซึ่งหน่วยงาน EPFIs ไม่ได้รับความสำคัญในโครงการเกี่ยวกับตลาดการเงินในเอเชีย (Le Clerc, 2012) ถึงแม้ว่า ธนาคารส่วนใหญ่ในประเทศไทยจะมึนโยบายเกี่ยวกับ CSR (Foran et al, 2010) แต่ไม่มีธนาคารแห่งใดนำเอาหลักการ Equator Principles ไปใช้ปฏิบัติ (Le Clerc, 2012; IFC, n.d.) ในประเทศลาว ธนาคาร 8 แห่ง มีส่วนสนับสนุนทางการเงินแก่การสร้างเขื่อนน้ำเทียน 2 และผู้สนับสนุนที่ 3 หน่วยงานของบริษัท Theun-Hinboun Expansion Project คือ EPFIs

ขณะที่มีการนำเอาข้อปฏิบัติของข้อตกลงโลกแห่งสหประชาชาติ (UN Global Compact) ของสหประชาชาติ และองค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (GRI) ไปใช้ล่วงหน้าแล้ว แต่กระบวนการเกี่ยวกับผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจที่เรียกว่า สมาคมโลกเพื่อเขื่อน (World Commission on Dams หรือ WCD) ยังอยู่ในช่วงของการจัดทำ โดยสมาคมโลกเพื่อเขื่อน หรือ WCD ได้ศึกษาผลกระทบและผลประโยชน์ของเขื่อนขนาดใหญ่ และนำเสนอกรอบแนวทางในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการเขื่อนขนาดใหญ่ในปี ค.ศ. 2000 กรอบแนวคิดดังกล่าวได้มีการวางกลยุทธ์สำคัญทั้งหมด 26 แนวทางเพื่อเป็นแนวปฏิบัติที่ดี กรอบแนวคิดของสมาคมโลกเพื่อเขื่อน หรือ WCD ได้รับการนำไปใช้และถือเป็นแนวทางที่เข้าใจง่าย มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับโครงการด้านเขื่อน (Foran, 2010)

สมาคมพลังงานน้ำนานาชาติได้ใช้แนวทางด้านความยั่งยืนตามกรอบแนวคิดของ WCD ในปี ค.ศ. 2004 จากนั้นได้นำหลักการประเมินผล

ความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) ออกเผยแพร่ในปี ค.ศ. 2006 (IHA, 2012) และในปีต่อมา สมาคมพลังงานน้ำนานาชาติ (IHA) ได้ร่วมมือกับองค์กรกองทุนสัตว์ป่าโลก (World Wildlife Fund) และองค์กร The Nature Conservancy เพื่อสร้างสมาพันธ์เพื่อการประเมินพลังงานน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อวัตถุประสงค์ในการปรับปรุง HSAP ให้ทันสมัย (Foran, 2010) ในปี ค.ศ. 2012 ได้มีการนำเสนอ หลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) ฉบับใหม่โดยครอบคลุม 5 ส่วนด้วยกัน ซึ่งใน 4 ส่วนมีความเกี่ยวข้องกับระยะต่างๆ ในวงจรการพัฒนาเขื่อน แต่ละส่วนมี 4 หัวข้อที่สำคัญ ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สังคม เทคนิค เศรษฐกิจและการเงิน ประเด็นหัวข้อต่างๆ จะถูกประเมินโดยการวัดระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การประเมิน 6 เกณฑ์คือ การประเมินการจัดการบริหาร การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสนับสนุนของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การยอมรับและการร้องเรียน และผลลัพธ์ (IHA, 2010) หลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) ได้นำเอากรอบของสมาคมเพื่อเขื่อนโลก หรือ WCD มาใช้ และยังมีวิธีการด้านเทคนิคที่ยืดหยุ่นในการทำงานที่อิงกับการทำงานของผู้พิจารณาโครงการ ผู้สนับสนุนทางการเงินและผู้ดำเนินการ โดยมีข้อเรียกร้องน้อยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและสาธารณะ (Foran, 2010)

การตระหนักว่าหลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) ไม่ใช่ผลรวมของจำนวนปีของการทำ CSR และยังไม่ใช้มาตรฐานที่สมบูรณ์ หลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) ถือเป็นเรื่องใหม่และยังไม่ได้รับการพิสูจน์ และแน่นอนว่าอาจจะพบกับทางตันเหมือนที่เคยเกิดขึ้นกับ CSR จึงไม่ควรให้ความสำคัญกับ HSAP อย่างเกินจริงหรือสร้างกฎระเบียบในเวลาอันใกล้ หลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) คือการพิจารณาตนเองของภาคอุตสาหกรรม ขณะที่สมาคมเพื่อเขื่อนโลก ประกอบด้วยสมาชิกอิสระ ในหลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) บริษัทให้คะแนนตนเองมากกว่าจะให้ความสำคัญกับการให้คำมั่นสัญญาที่จะยึดแนวทางปฏิบัติที่มีมาตรฐาน หน่วยงานภาคประชาสังคมในลุ่มแม่น้ำโขงยังมีความสงสัยในเรื่องนี้ มีความเชื่อมโยงเพียงเล็กน้อยระหว่าง HSAP และสมาคมเพื่อเขื่อนโลกยังมีข้อโต้แย้งว่า HSAP ไม่ให้ความสำคัญกับคำแนะนำของสมาคมเพื่อเขื่อนโลก โดยการออกเกณฑ์มาตรฐานของตนเอง¹

บทสรุป: กรอบแนวคิดสากลเพื่อสนับสนุน CSR ถือเป็นเรื่องใหม่ และเพิ่งเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 2000 ที่ผ่านมา ข้อตกลงร่วมในหลักการเกี่ยวกับการประกอบแนวทางพิจารณาความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการปล่อยสินเชื่อในโครงการขนาดใหญ่ของสถาบันการเงิน หรือที่เรียกว่า หลักการ Equator Principles ยังไม่ได้รับการยอมรับในเอเชียเหมือนที่ได้รับการยอมรับในทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือ ผู้สนับสนุนโครงการสร้างพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงเป็นธนาคารจากเอเชีย ดังนั้นหลักการ Equator Principles และมาตรฐานการปฏิบัติของ IFC อาจไม่ได้รับการนำมาใช้เหมือนเมื่อครั้งที่ธนาคารจากทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือเคยมีส่วนร่วมทางการเงิน หลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP) มีศักยภาพบางอย่างในฐานะเป็นมาตรฐานด้านอุตสาหกรรมพลังงานน้ำ แต่ยังมีเรื่องที่ต้องดำเนินการอีกมากเพื่อให้เกิดการยอมรับด้านมาตรฐานจากอุตสาหกรรมภายนอก.

การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับกรอบแนวคิดด้าน CSR และการรายงานผล CSR

มีประเด็นที่เป็นข้อกังวลว่า ผู้ได้รับมอบหมายให้หาแนวคิด CSR ไปใช้อาจจะมีแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างออกไป หรืออาจเพียงแค่นำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์เท่านั้น เพราะไม่ใช่ว่าทุกกรอบแนวคิดของ CSR เป็นกรอบที่มีกรบบังคับใช้ Scholtens และ Dam (2007) พบว่า สิ่งแวดล้อม สังคม นโยบายการกำกับดูแลขององค์กร EPFI มีความแตกต่างอย่างชัดเจนกับผู้ที่ไม่ได้นำไปปฏิบัติใช้ ส่วนใหญ่แล้วผู้นำกรอบแนวทางไปปฏิบัติจะเป็นสถาบันการเงินการธนาคารขนาดใหญ่ มากกว่าขนาดเล็ก ธนาคารที่ดำเนินการในสภาพแวดล้อมที่มีภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง มีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากการเสื่อมเสียชื่อเสียงหากสถาบันธนาคารให้การสนับสนุนโครงการที่ยังมีความขัดแย้งอยู่ ธนาคารที่รับเอาหลักการ Equator Principles ไปปฏิบัติจะลดความเสี่ยงด้านชื่อเสียง และยังเป็นการแสดงแนวปฏิบัติที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Scholtens and Dam, 2007)

ยังไม่มีคำแนะนำเกี่ยวกับการบังคับใช้กรอบการทำงานของข้อตกลงร่วมในหลักการเกี่ยวกับกรอบแนวทางพิจารณาความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับการปล่อยสินเชื่อในโครงการขนาดใหญ่ของสถาบันการเงิน หรือ หลักการ Equator Principles และแนวปฏิบัติมาตรฐานของบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC หลังจากโครงการได้รับการอนุมัติงบประมาณไปแล้ว หากพบว่าโครงการไม่สามารถดำเนินไปให้ตรงกับมาตรฐานการปฏิบัติในระหว่างการทำงาน ก็ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่า สถาบันการเงินจะดำเนินการอย่างไรกับการบังคับให้ปฏิบัติตามข้อตกลง (Transparency International, 2008; Foran et al., 2010; Lawrence, 2009) ยังไม่มีแนวทางเกี่ยวกับการจัดการของ EPFIS ในการบังคับใช้หลักการ Equator Principles และยังไม่มีการประเมินและขั้นตอนยืนยันว่าหลักการ Equator Principles มีการนำไปใช้ปฏิบัติจริง ซึ่งทำให้การยื่นข้อเสนอดังกล่าวกับสถาบันการเงินและธนาคารขาดความมีระบบและความสม่ำเสมอ (Le Clerc, 2012)

ทั้งหลักการ Equator Principles และองค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (GRI) ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับประเด็นที่ไม่มีกรบบังคับด้านรายงานการปฏิบัติงานของโครงการ ส่วนใหญ่พบว่า รายงานจะอยู่กับธนาคารหรือบริษัทที่ดำเนินการทั้งหมด ไม่มีรายละเอียดของโครงการส่วนบุคคล (Foran et al., 2010; Fonseca, 2010) รายงานมีความน่าสงสัยเกี่ยวกับประเด็นที่ว่า ภาคสังคมและสิ่งแวดล้อมได้รับความสนใจและมีส่วนร่วมในโครงการหรือไม่ (Fonseca, 2010) ด้วยการทำขาดกรอบแนวทางอย่างเป็นทางการในขั้นแรก การรายงานจึงมีแนวโน้มที่จะถูกฝากไว้กับแผนกสื่อสารองค์กรที่มีข้อมูลและความรู้เพียงเล็กน้อยเกี่ยวกับพื้นฐานของประเด็นจริงๆ โดยขาดข้อมูลในเชิงลึก

กรอบการทำงานของสมาคมโลกเพื่อเขื่อน (WCD) มีความเสี่ยงกับการไม่ได้รับการยอมรับ ด้วยยังมีคำวิพากษ์วิจารณ์ด้านแนวทางสิทธิมนุษยชน สมาคมโลกเพื่อเขื่อนเรียกร้องการมีส่วนร่วมจากชุมชนความอิสระ ลำดับความสำคัญ การเห็นด้วยและการยอมรับจากสาธารณะ ธนาคารโลก สมาคมพลังงานน้ำนานาชาติ และ องค์กรเครดิตการส่งออก มีข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับข้อกำหนดสำคัญ 7 กลยุทธ์ แต่ยังคงตกลงกันไม่ได้เกี่ยวกับแนวกำหนดที่ชัดเจน โดยเฉพาะข้อกำหนดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมจากสาธารณะและสิทธิมนุษยชน ด้วยองค์กรเหล่านี้เกรงว่าแนวปฏิบัติดังกล่าวจะสร้างความเสียหายแก่การพัฒนาเขื่อนขนาดใหญ่ สร้างความล่าช้าแก่กระบวนการตัดสินใจ

ใจ และสร้างอำนาจให้แก่ชุมชนขนาดเล็กและชนกลุ่มน้อยจนเกินไป (Foran, 2010; Baghel and Nüsser, 2010)

บทสรุป: หน่วยงานสถาบันการเงินที่มีหลักการ Equator Principles มินโยบาย CSR และแนวปฏิบัติที่ดีกว่าหน่วยงานที่ไม่ได้รับเอหลักการ Equator Principles ไปใช้ อย่างไรก็ตาม ในเชิงปฏิบัติแล้ว การนำไปปฏิบัติจริงยังคงขาดความสม่ำเสมอและขาดการรายงานผลการดำเนินงานของโครงการ องค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (The Global Reporting Initiative หรือ GRI) มีความโปร่งใสมากขึ้นหากนำเอา CSR มาใช้ให้เห็นอย่างประจักษ์ และควรนำเสนอต่อองค์กรอิสระที่เข้ามาประเมินผล การรายงานเกี่ยวกับโครงการไม่ควรทำภายใต้กรอบขององค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (GRI) กรอบการทำงานของสมาคมเพื่อเชื่อมโลก (WCD) เข้าใจง่ายและได้รับการยอมรับในวงกว้าง แต่อย่างไรก็ตาม ยังต้องมีการเผชิญหน้ากับการแข่งขันในรูปแบบของการพัฒนาอุตสาหกรรมในหลักการประเมินผลความยั่งยืนด้านพลังงานน้ำ (HSAP)

CSR ของเอเชียในปัจจุบันเป็นอย่างไร

ขณะที่ภูมิทัศน์ด้าน CSR กำลังพัฒนาในเอเชีย CSR ส่วนใหญ่มุ่งไปที่การให้ความรักความเมตตาและการพัฒนาชุมชน (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009a; Krechowicz and Fernando, 2009b) ซึ่งในบางมุมมองเห็นว่าเป็นเรื่องที่ล้าสมัยไม่และสามารถให้ข้อมูลที่โปร่งใสได้เพียงพอแก่การดำเนินกิจกรรมด้านการกำกับดูแล และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Krechowicz and Fernando, 2009a) การดำเนินการ CSR มีแนวโน้มที่จะสะท้อนประวัติศาสตร์ บรรทัดฐาน และธรรมเนียมของแต่ละประเทศ ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายกันไป (Chapple and Moon, 2005; Kemp, 2001) Welfred² เสนอว่า ผู้ขับเคลื่อน CSR คือภาคการเมืองและภาคธุรกิจ หากใช้ภาคประชาสังคมและชุมชนไม่ สิ่งหน่วยงานที่ขับเคลื่อน CSR เหล่านี้ถูกมองด้วยความเคลือบแคลงและยังทำงานจากลักษณะการสั่งการจากบนลงล่าง

การขาดความโปร่งใสขององค์กรเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาโครงการ CSR และการรายงานผลโครงการ (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b) ตลาดหุ้นมีความตระหนักมากขึ้นและมีส่วนร่วมมากขึ้นในการทำกิจกรรม CSR อย่างไรก็ดี เพียง 21% ของรายงานขององค์กรแห่งความริเริ่มว่าด้วยการรายงานสากล (GRI) ในปี ค.ศ. 2009 มาจากประเทศในเอเชีย (LRQA and CSR Asia, 2010) หน่วยงานด้านพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงส่วนใหญ่ขาดความโปร่งใส ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาคอร์ปชั่น (Foran et al., 2010) รวมทั้งความกลัวในการเปิดเผยและรายงานข้อมูลที่เสี่ยงต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ (LRQA and CSR Asia, 2010; Tobias, 2010)³

การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม CSR ตามหลักสากลของบริษัทในเอเชียมีน้อย ในปี ค.ศ. 2010 มีบริษัทในเอเชียเพียง 3.5% เท่านั้นที่อยู่ในรายชื่อดัชนีชี้วัดของดาวนโจนด้านองค์กรเพื่อความยั่งยืน มีเพียง 17% ที่อยู่ในกลุ่มของผู้ลงนามในสัญญาตามข้อตกลงแห่งสหประชาชาติ และ 30% ที่ถูกตัดชื่อออกจากกลุ่มของบริษัทผู้ลงนามในสัญญาตามข้อตกลงแห่งสหประชาชาติ รัฐบาลแต่ละประเทศและตลาดหุ้นท้องถิ่นรับเอากฎระเบียบต่างๆไปใช้เพื่อการพัฒนาด้าน CSR (LRQA and CSR Asia, 2010) การลงทุนและเงินลงทุนด้านการรับผิดชอบต่อ

ต่อสังคมเพิ่มสูงขึ้น (Krechowicz and Fernando, 2009a) และในปี ค.ศ.2009 ได้มีการนำเสนอเป็นครั้งแรกในเอเชียเกี่ยวกับการจัดลำดับองค์กรที่มีความยั่งยืน โดยยึดผลงานด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (LRQA and CSR Asia, 2010) หน่วยงานที่สามารถเห็นเป็นตัวอย่าง เช่น สมาคมเพื่อการลงทุนอย่างรับผิดชอบและยั่งยืนในเอเชีย และการวิจัยอย่างรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังได้เห็นการเริ่มต้นการวิจัยหาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สังคมและการกำกับดูแลเพื่อการลงทุน (LRQA and CSR Asia, 2010)

บริษัทในรูปแบบธุรกิจครอบครัวและองค์กรรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ได้รับการแปรรูปเป็นรูปแบบของค์กรส่วนใหญ่ในเอเชีย นั้น มีการครอบงำโดยผู้ถือหุ้นรายเดี่ยวหรือกลุ่มเดี่ยวยังมีผลทำให้การคำนึงถึง CSR และความโปร่งใสลดลง (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b) CSR ขับเคลื่อนโดยผู้ถือหุ้นและผู้สนับสนุนด้านการเงินที่ให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยง การนำ CSR ไปใช้ปฏิบัติจะก่อให้เกิดศักยภาพและอิทธิพลต่อการสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม การป้องกันอำนาจจากผู้มีอิทธิพลและสนับสนุนการแสวงหาข่าวสารอย่างอิสระจากสื่อ

การให้การยอมรับแนวปฏิบัติ CSR ที่มีมาตรฐานต่ำของบริษัทในเอเชียอยู่ในภาคอุตสาหกรรม การผูกขาดของบริษัทใหญ่ที่เป็นบริษัทร่วมทุนจากนานาชาติและมีผู้ถือหุ้นจากหลายประเทศที่มีผลกระทบต่อชุมชนจากการใช้พื้นที่และทรัพยากรน้ำกำลังได้รับการกดดันจากสังคมให้รับผิดชอบต่อผลกระทบของตนเอง บริษัทเหล่านี้มีการรายงานด้าน CSR สูงกว่ามาตรฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ยังตระหนักว่าความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของตนเองกับชุมชนและชื่อเสียงของบริษัทขึ้นอยู่กับภาระที่วางไว้ซึ่งการยอมรับจากภาคสังคม (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b)

บทสรุป: CSR กำลังมีการวิวัฒนาการ จำนวนบริษัทในเอเชียที่นำ CSR มาใช้อย่างจริงจังมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในหลายปีที่ผ่านมา และยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ต้องมีการปรับปรุงด้านความโปร่งใสและการรายงานผลการดำเนินงาน CSR ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากโครงสร้างของบริษัทในเอเชียและลักษณะการกำกับดูแลของบริษัทในเอเชียที่ยังคงล้าสมัยในการนำเอหลักการสากลด้าน CSR มาใช้ แต่ได้ประยุกต์แนวปฏิบัติ CSR ของตนเอง แม้จะมีอัตราการรับเอาแนวปฏิบัติ CSR มาใช้ค่อนข้างต่ำในประเทศแถบเอเชีย แต่การลงทุนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมกำลังได้รับความนิยม รวมทั้งบริษัทที่ดำเนินงานเกี่ยวกับด้านทรัพยากรสิ่งแวดล้อมกำลังเผชิญหน้ากับแรงกดดันทางสังคมที่สูงขึ้นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมและผลกระทบทางสังคม

CSR ในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงคืออะไร

การเติบโตด้านเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ยกเว้นในประเทศเวียดนาม ก่อให้เกิดกฎระเบียบข้อบังคับ การริเริ่มทางการตลาด และการมอบรางวัลเพื่อกระตุ้นการรายงานผลการดำเนินงาน CSR (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009a) การรายงานผล CSR ในประเทศมาเลเซียและประเทศไทยพบว่ามุ่งไปที่การพัฒนาชุมชนและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือต่างๆ ขณะที่บริษัทในเวียดนามยังมีการรายงาน CSR ในระดับต่ำ (Krechowicz and Fernando, 2009a)

ในประเทศจีนมีการกำหนดแนวทางในการรายงานด้าน CSR และ

2 - <http://www.eco-business.com/news/csr-asia-gaining-traction/>

3 - <http://www.csr-asia.com/index.php?cat=7> CSR in Asia gaining traction Wednesday, October 6th, 2010

สนับสนุนให้กลุ่มรัฐวิสาหกิจนำไปใช้ ตลาดหุ้นซึ่งให้และเสถียรมีข้อกำหนดโดยออกรายชื่อบริษัทที่ต้องนำเสนอรายงานด้าน CSR เช่นเดียวกับในประเทศมาเลเซียที่มีการกำหนดกรอบการทำงานด้าน CSR และแนวทางการรายงานด้าน CSR แก่บริษัทที่มีรายชื่อตามกำหนดไว้ (LRQA and CSR Asia, 2010) บริษัทและองค์กรมีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการรายงานว่าจะรายงานอะไรโดยวิธีการแบบใด ทำให้ยังขาดมาตรฐานในการนำเสนอรายงาน CSR ตามหลักมาตรฐานสากล ตลาดหุ้นไทยไม่มีการกำหนดข้อบังคับเกี่ยวกับการรายงานผล CSR ส่วนในประเทศเวียดนามนั้น รายชื่อบริษัทองค์กรในตลาดหุ้นซึ่งเป็นตลาดหุ้นใหม่ส่วนใหญ่จะมีการรายงานผล CSR ในภาษาเวียดนามเท่านั้น (Krechowicz and Fernando, 2009b) ขณะเดียวกันหน่วยงานที่เป็นเจ้าของโดยรัฐบาลมีการทำ CSR เพียงผิวเผินแบบผ่านๆ บางองค์กรทำการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุนว่าตนมีแนวความคิดแบบ CSR แต่ในแง่ของการปฏิบัติแล้วพบว่าการดำเนินงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในรูปของธุรกิจแบบเดิมๆ

บทสรุป: ตลาดหุ้นในภูมิภาคเอเชียพยายามปรับตัวไปสู่การรายงานผลการดำเนินงาน CSR โดยเฉพาะองค์กรที่มีเป้าหมายในการเข้าสู่บัญชีรายชื่อของกลุ่มธุรกิจระดับนานาชาติ ซึ่งต้องมีการดำเนินการที่รับผิดชอบต่อสังคมสูง ตลาดหุ้นในประเทศจีนมีข้อกำหนดด้านการรายงานผล CSR ที่เคร่งครัดที่สุด ตามมาด้วยมาเลเซีย ส่วนการรายงานผลการดำเนินงานด้าน CSR ในตลาดหุ้นของประเทศไทยยังไม่มีการบังคับใช้ รวมทั้งการรายงานผล CSR โดยการรายงานแบบสมัครใจที่พบมักจะเน้นไปที่การพัฒนาชุมชนและกิจกรรมการให้ความช่วยเหลือเพื่อความรักและความเมตตาเท่านั้น เวียดนามเป็นประเทศที่มีการรายงานผล CSR น้อยที่สุด และไม่มีกฎระเบียบในการรายงานผล รวมทั้งมีจำนวนบริษัทเพียงเล็กน้อยที่รายงานผลการดำเนินงานด้าน CSR

การพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มน้ำโขงเกี่ยวข้องกับ CSR หรือไม่?

มีวรรณกรรมเพียงเล็กน้อยเท่านั้นเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องของ CSR ในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มน้ำโขง บทความจำนวน 3 เรื่อง โดย Foran และคณะ ในปี ค.ศ. 2010 และ Middleton และคณะ ในปี ค.ศ. 2009 และโดยองค์กรนานาชาติในปี ค.ศ. 2008 ที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการลงทุนและการพัฒนาด้านพลังงานน้ำในลุ่มน้ำโขง ซึ่งผลการศึกษาพบว่าการนำ CSR มาใช้น้อยมาก บทความทั้ง 3 ชิ้นให้ข้อมูลตรงกันว่า สถาบันเพื่อการพัฒนาและธนาคารในประเทศไทยใช้เงินลงทุนจำนวนมาก โดยที่ธนาคารในประเทศไทยเพียง 4 แห่งที่มีนโยบายด้าน CSR ได้แก่ ธนาคารเพื่อการส่งออก ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา และธนาคารกสิกรไทย ทุกธนาคารที่กล่าวมายกเว้นธนาคารไทยพาณิชย์ มีหน่วยงานด้าน CSR ที่เน้นไปที่การทากิจกรรมเกี่ยวกับการบริจาคและการพัฒนาชุมชน รวมทั้งการเป็นอาสาสมัครของพนักงาน ซึ่งพบข้อมูลเหล่านี้จากการรายงานด้าน CSR ของธนาคาร ธนาคารทั้ง 4 แห่งที่กล่าวมา ยกเว้นธนาคารกสิกรไทยพยายามดำเนินกิจกรรม CSR ให้ตรงกับตัวชี้วัดของ GRI บริษัทพัฒนาพลังงานขนาดใหญ่ 4 แห่งของประเทศไทยมีการประยุกต์ใช้ CSR ที่แตกต่างกัน บริษัทอิตาเลียนไทย บริษัท ช การช่าง มีผลการดำเนินงานด้าน CSR ที่ไม่ได้มาตรฐาน ขณะที่บริษัทโรงไฟฟ้าราชบุรีมีผลการดำเนินงานที่ดีกว่า ทั้งบริษัท ช การช่าง และบริษัทอิตาเลียนไทยมีนโยบายด้าน CSR ที่ไม่ชัดเจน ขณะที่บริษัทพลังงานเอ็กโกและโรงไฟฟ้าราชบุรีมีนโยบายที่ชัดเจนกว่า รายงานด้าน CSR

ของบริษัทอิตาเลียนไทยและบริษัท ช การช่าง เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในรายงานประจำปี โดยกิจกรรม CSR มีการมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมด้านการให้ด้วยความรักและความเมตตา และการพัฒนาชุมชน (Italian-Thai Development, 2011; CH. Karnchang, 2011) บริษัทโรงไฟฟ้าราชบุรีและบริษัทเอ็กโก มีการจัดทำรายงานด้าน CSR แยกต่างหาก และยังมี ความชัดเจนมากกว่า โดยยึดหลักการรายงานของ GRI (Ratchaburi, 2011; EGCO, 2009)

ในประเทศจีน ยังไม่มีความชัดเจนว่าธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้ามีนโยบายด้าน CSR หรือไม่ ถึงแม้ว่าทางธนาคารจะมีการรายงานส่วนลึกๆเกี่ยวกับกิจกรรมการให้และการบริจาคในรายงานประจำปีก็ตาม (Export Import Bank of China, 2011) ธนาคารเพื่อการพัฒนาของจีนมีนโยบายเกี่ยวกับ CSR มีการรายงานเป็นรูปเล่มเฉพาะของรายงานเกี่ยวกับ CSR และถือเป็นส่วนหนึ่งของ ISO26000 ตามมาตรฐานด้านความรับผิดชอบต่อสังคม (China Development Bank, 2011)

ในส่วนของประเทศจีนเพื่อการพัฒนาและลงทุนในประเทศจีน พบว่าบริษัทซิโนไฮโดรมีนโยบาย CSR และจัดทำรายงาน GRI (GRI, 2012) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ ISO14001 ตามมาตรฐานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Sinohydro, n.d.) บริษัทตาทังและไซนาเซาเทิร์น มีนโยบายด้าน CSR และมีการจัดทำรายงาน GRI รวมทั้งยังเป็นสมาชิกของข้อตกลงสากลแห่งสหประชาชาติ (China Southern, 2011; Datang, 2009)

ธนาคาร 2 แห่ง ในประเทศเวียดนาม คือ ธนาคารเวียดนามคอม และธนาคารเวียดนามเพื่อการลงทุนและพัฒนา รวมทั้งการไฟฟ้าแห่งเวียดนาม ได้รับการระบุว่ามีการทำ CSR แต่ไม่มีข้อมูลที่เป็นภาษาอังกฤษเกี่ยวกับ CSR ปรากฏในเว็บไซต์ของธนาคารเวียดนามและการไฟฟ้าแห่งเวียดนาม ส่วนธนาคารเวียดนามเพื่อการลงทุนและการพัฒนามีแนวนโยบายการดำเนินงานด้าน CSR ที่มุ่งเน้นกิจกรรมการบริจาคและกิจกรรมการให้ด้วยความรักและความเมตตา (Bank for Investment and Development of Vietnam, n.d.)

องค์กรด้านการลงทุน 2 แห่ง ของมาเลเซีย คือ เมกะเฟิร์สท์ เบอร์ฮัด และ กาดา เบอร์ฮัด ไม่มีทั้งนโยบายการดำเนินงานและการรายงานด้าน CSR (Mega First Corporation Berhad, 2011; Gamuda Berhad, 2012) การไฟฟ้าแห่งประเทศไทยไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ CSR ในเว็บไซต์ (Electricité du Laos, n.d.)

บทสรุป: การทำงานด้าน CSR มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป องค์ประกอบด้านการทำ CSR เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านพลังงานน้ำควรประกอบด้วย

- การประเมินและการรายงานผลกระทบต่อสาธารณะชน
- เป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์และคุณค่าต่อชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานของโครงการ
- มีระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่บูรณาการกับการกำกับดูแลองค์กร
- มีการรายงานผลที่อยู่ภายใต้มาตรฐานด้านหลักสากลสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชนที่ยืดหยุ่น

มีตัวอย่างของ CSR เกี่ยวกับการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มน้ำโขงหรือไม่?

การให้คำจำกัดความของการทำ CSR ในบริบทของพลังงานน้ำเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก เนื่องจากมีกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงมากมายในด้านสถานะของ CSR ทั้งในด้านมุมมองของกระบวนการผลิต (อาคาร โรงเรียน คลินิก น้ำสะอาดสำรอง ฯลฯ) กฎระเบียบด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับพลังงานน้ำ ขณะที่ CSR มีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพของโครงการในทุกด้าน แต่ก็ยังคงไม่เพียงพอต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน CSR ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ว่าเป็นตัวแทนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งยังขาดความโปร่งใสภายในประเทศ

โครงการด้านพลังงานน้ำ 2 โครงการคือโครงการเขื่อนเทิน-หินบูน (Theun-Hinboun) และเขื่อนน้ำเทิน 2 (Nam Theun 2) เป็นโครงการที่มักได้รับการกล่าวถึงในฐานะที่เป็นตัวอย่างของโครงการจากภาคเอกชนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม โครงการพลังงานน้ำของภาคเอกชนอื่นๆ อาทิ โครงการเขื่อนน้ำจึม และเขื่อนฮวยโห่ ไม่มีหลักฐานบ่งชี้ว่ามีการดำเนินการด้าน CSR

เขื่อนเทิน-หินบูน ถือเป็นเขื่อนหลักแห่งแรกในประเทศลาวที่ได้รับการพัฒนาภายใต้การทำงานของภาคเอกชน (International Rivers, 2008) เพราะเป็นหนึ่งในเขื่อนแรกของโครงการที่มีลักษณะการดำเนินงานแบบ Build Own Operate Transfer คือเป็นธุรกิจเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าซึ่งได้รับการจัดตั้ง ครอบครองและดำเนินการโดยภาคเอกชน โดยจะถูกโอนเป็นของรัฐบาลประเทศลาวเมื่ออายุสัมปทานสิ้นสุดลง (Virtanen, 2006) เขื่อนได้รับการสร้างเสร็จเรียบร้อยในปี ค.ศ. 1998 และเป็นเจ้าของโดยรัฐบาลของประเทศลาว บริษัท Statkraft แห่งประเทศนอร์เวย์ และจีเอ็มเอสพาวเวอร์ของประเทศไทย เป็นผู้ก่อตั้งบริษัทพลังงานเทิน-หินบูน และธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียช่วยสนับสนุนด้านการเงินของการถือหุ้นในประเทศลาว (International Rivers, 2008)

โครงการได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าขาดการรับฟังจากภาคสาธารณสุขและไม่มีการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมของประชากรกว่า 30,000 คนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านต้นน้ำและปลายน้ำของเขื่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพังทลายของตลิ่งและแม่น้ำให้ และแม่น้ำหินบูน มีมากขึ้น นำไปสู่การเกิดน้ำท่วมที่เพิ่มสูงขึ้น ก่อให้เกิดสภาวะที่ไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ในฤดูฝน เกิดการเสื่อมสลายของพื้นที่ริมตลิ่ง รวมทั้งการลดลงของการประมงและปริมาณปลาที่จับได้ และการแห้งแล้งของแหล่งน้ำเพื่อการบริโภค (International Rivers, 2008; Virtanen, 2006; Matsumoto, 2009)

ในปี ค.ศ. 2000 บริษัทพลังงานเทิน-หินบูน ได้ประกาศว่าจะใช้เงินกว่า 4.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐในการดำเนินโครงการรักษาเยียวผลกระทบ (International Rivers, 2008; Matsumoto, 2009) บริษัทพลังงานเทิน-หินบูน สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและสัญญาเกี่ยวกับผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม บริษัทได้ริเริ่มจัดตั้งแผนกที่ดูแลด้านการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม และดำเนินการจ่ายค่ารักษาเยียวแก่คนในชุมชนที่ได้รับผลกระทบ มีการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และลงทุนในโครงการเพื่อการเป็นอยู่แบบยั่งยืน (Virtanen, 2006) น่าเสียดายว่าโครงการเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ซึ่งเป็นโครงการเกี่ยวกับการปลูกข้าวในช่วงฤดูแล้งไม่ประสบผลสำเร็จ ด้วยเกิดจากปัญหาดินเสื่อมคุณภาพ ปริมาณน้ำที่ไม่เพียงพอและการลงทุนที่สูง (International Rivers, 2008)

การวางแผนเพื่อการขยายโครงการเขื่อนเทิน-หินบูน มีความพยายามมากขึ้นโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้าน CSR ที่ผ่านมา โดยการประเมินผลกระทบและสิ่งแวดล้อมและแผนการในการจัดการและเยียวสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อตกลงร่วมกันได้รับการร่างขึ้นให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย หลักการมาตรฐาน Equator Principles และนโยบายของประเทศลาวเกี่ยวกับความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคมในภาคส่วนพลังงานน้ำประจำปี ค.ศ.2005 (THPC, 2011) โครงการเขื่อนเทิน-หินบูน มีการจัดทำรายงาน CSR ซึ่งจัดทำโดยแผนกสังคมและสิ่งแวดล้อมของโครงการซึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่มีต่อคนในชุมชนด้านต่างๆ อาทิ การจัดทำข้อตกลงและแนวปฏิบัติต่ออิทธิพลที่เกิดขึ้นกับลุ่มน้ำตอนใต้ของเขื่อน การรับฟังเสียงจากประชาชน การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ สุขภาพของชุมชน การศึกษา ชนกลุ่มน้อย กลุ่มอาสาสมัคร การจัดการผลกระทบทางสังคม คุณภาพของน้ำ อุทกศาสตร์ การพังทลายของดิน การประมง การติดตามการก่อสร้าง การจัดการขยะและของเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพ และโครงการป้องกันดูแลสิ่งแวดล้อม (THPC, 2011) อย่างไรก็ตาม Matsumot (2009) ให้ความเห็นว่าโครงการเขื่อนเทิน-หินบูน ได้ฝ่าฝืนข้อตกลงเกี่ยวกับการชดเชยและข้อตกลงตามมาตรฐานของ Equator Principles และบริษัทเงินทุนระหว่างประเทศ IFC รวมทั้งข้อตกลงที่ผู้ดำเนินโครงการได้จัดทำขึ้นเอง

เขื่อนน้ำเทิน 2 ได้รับการพัฒนาในลักษณะ Build own Operate Transfer ภายใต้การร่วมมือของหุ้นส่วนภาคเอกชน (Foran et al., 2010) และเป็นเจ้าของโดยไฟฟ้าแห่งฝรั่งเศส รัฐวิสาหกิจลาว และบริษัทเอ็กโก (NTPC, n.d.) สถาบันด้านการเงินทั้งหมด 27 แห่งให้การสนับสนุนแก่โครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 (Foran et al., 2010) ซึ่งในที่นี้รวมไปถึงหน่วยงานด้านการเงินในประเทศไทยและประเทศในแถบยุโรป ธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศและธนาคารเอกชน (International Rivers, 2008; Lawrence, 2009) ในปี ค.ศ.2005 เขื่อนน้ำเทิน 2 ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก ทำให้กลายเป็นเขื่อนแห่งแรกที่ได้รับเงินสนับสนุนจากธนาคารในรอบเกือบ 10 ปี ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียและธนาคารโลกสนับสนุนการพัฒนาเขื่อนน้ำเทิน 2 เพราะโครงการดังกล่าวได้ยึดหลักแนวปฏิบัติและเป็นตัวอย่างที่ดีในการส่งเสริมการพัฒนาพลังงานน้ำอย่างยั่งยืนในภูมิภาค (Lawrence, 2009; Molle et al., 2009)

ในระยะแรก องค์การพัฒนาเอกชนได้วิพากษ์วิจารณ์แผนการทำงานของเขื่อนน้ำเทิน 2 โดยกล่าวว่ามีการฝ่าฝืนข้อกำหนดของธนาคารโลก โดยอ้างว่าการรับฟังและกระบวนการปรึกษาหารือยังไม่เพียงพอ และมีการดำเนินการที่ล่าช้าเกินไป ไม่มีการวิเคราะห์ทางเลือกหรือการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของวิถีชีวิตของประชาชนซึ่งเรื่องนี้ถือเป็นจุดอ่อนของโครงการ

ในระหว่างการก่อสร้างโครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 ไม่ได้มีการปฏิบัติตามข้อตกลง ส่งผลให้ประชาชนกว่า 10,000 คนในหมู่บ้านต้องย้ายถิ่นฐานออกจากบ้านเรือนของตนเองก่อนที่จะได้รับเงินชดเชยและการจัดหาที่อยู่อาศัยแห่งใหม่ให้ ไม่มีการนำเสนอข้อมูลตามกรอบระยะเวลา รวมทั้งระบบการชดเชยไม่ได้รับการจัดทำขึ้นแต่อย่างใด กระบวนการตรวจสอบอย่างอิสระชี้ให้เห็นว่ามีผลกระทบต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมอยู่หลายประเด็น เช่น ไม่สามารถควบคุมการพังทลายของดินและภาวะฝุ่นละออง การจัดการบริหารด้านน้ำและการสร้างถนนที่ไม่มีคุณภาพ โครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 พบกับปัญหาด้านวิถีชีวิตและการ

แก้ปัญหาพื้นที่เพาะปลูกที่ไม่มีคุณภาพ พื้นที่เพาะปลูกริมตลิ่งถูกน้ำท่วม ปริมาณปลาลดลง จำนวนเงินชดเชยเยียวยาไม่เพียงพอ แผนการด้านการเงินขนาดเล็กเกี่ยวกับการเยียวยาล้มเหลวเพราะสร้างวงจรหนี้ให้แก่ประชากรในหมู่บ้านด้วยเป็นผลมาจากโครงการด้านความ เป็นอยู่ที่ไม่ประสบผลสำเร็จ (Lawrence, 2009; International Rivers, 2008)

องค์กรด้านแม่น้ำนานาชาติ (2008) กล่าวว่า เชื่อนน้ำเทิน 2 เป็นโครงการที่มีการดำเนินการดีกว่าโครงการด้านพลังงานน้ำอื่น ๆ ในแง่ของการตรวจสอบอย่างมีอิสระ การรายงานผลและการให้ข้อมูลที่ สามารถเข้าถึงได้แก่สาธารณะเกี่ยวกับการทำงานของโครงการ เชื่อนน้ำเทิน 2 และ เทิน-หินปูน ได้รับการจัดอันดับในระดับเดียวกันเกี่ยวกับการดำเนินการด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมไปถึงด้านวิถีชีวิต การย้ายถิ่นที่อยู่ การเยียวยาชดเชย การบริหารการก่อสร้าง และการให้การสนับสนุนแก่กลุ่มชุมชนที่อยู่ใต้เขื่อน (Dye, 2012) Molle และคณะ (2009) ให้ข้อสังเกตว่า แรงกดดันจากกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนมีส่วนช่วยพัฒนาการดำเนินงานของโครงการ เชื่อนน้ำเทิน 2 ในด้านแนวปฏิบัติในการดูแลผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งการเยียวยาชดเชย

โครงการ เชื่อนน้ำเทิน 2 เป็นโครงการของภาคธุรกิจเอกชน โดยมี บริษัท ช การช่าง โรงไฟฟ้าราชบุรี การทางพิเศษแห่งประเทศไทย และรัฐบาลประเทศลาว เป็นผู้ลงทุนหลักของโครงการ ขณะที่ธนาคารไทยพาณิชย์และธนาคารเพื่อการนำเข้าและส่งออกแห่งประเทศไทย เป็นผู้สนับสนุนทางการเงิน ไม่มีการนำเสนอข้อมูลแก่สาธารณชนเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และข้อตกลงแนวทางในการเยียวยาแก้ไข รวมทั้งเงินชดเชยและการเยียวยาก็เป็นไปอย่างไร้คุณภาพ ประชากรหลากหลายเชื้อชาติถูกนำไปรวมไว้ในหมู่บ้านเดียวกัน และไม่ได้รับการจัดสรรที่ดินทำกินอย่างเพียงพอ ซึ่งกรณีแบบเดียวกันนี้เคยเกิดขึ้นกับการสร้างเขื่อนน้ำจิม 3 ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินโดยภาคเอกชนได้แก่ บริษัทพลังงานจีเอ็มเอส โรงไฟฟ้าราชบุรี บริษัทมารูบิของประเทศญี่ปุ่น และรัฐบาลของประเทศลาว การก่อสร้างเริ่มต้นขึ้นโดยไม่ได้รับการประเมินผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความไม่แน่ใจและความเสี่ยงด้านผลกระทบที่จะเกิดขึ้นด้านการประมงและคุณภาพของน้ำอันเป็นผลมาจากการสร้างเขื่อน ไม่มีความแน่นอนว่าการดูแลวิถีชีวิตจะได้รับการดำเนินการหรือไม่ บริษัทชินโฮไฮโดร เป็นผู้ดำเนินการหลักของเขื่อนน้ำจิม 5 ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะเดียวกันว่า ไม่ได้มีการศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม รวมทั้งยังมีการวางแผนด้านการดูแลรักษาวิถีชีวิตที่ไร้คุณภาพ (International Rivers, 2008)

เขื่อนฮวยโห เป็นเขื่อนที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนในประเทศลาว โดยมีบริษัทแควเอ็นจิเนียริ่ง ของประเทศเกาหลีเป็นผู้ลงทุนหลัก โครงการไม่มีความโปร่งใส ส่งผลให้การดูแลเยียวยาชนกลุ่มน้อย กลุ่มเอียง และกลุ่มจรอ ไม่ได้ดำเนินการอย่างยุติธรรม การจ่ายเงินชดเชยและการให้ที่ดินทำกินชดเชยไม่เพียงพอ เพียง 20 % ของที่ดินที่จัดสรรให้เท่านั้นที่สามารถใช้การได้ เพราะ 80% ถูกใช้ไปโดยประชาชนจากหมู่บ้านอื่น ๆ แล้ว ในปี ค.ศ.2001 บริษัท แควเอ็นจิเนียริ่ง ขายหุ้นส่วนใหญ่ให้กับ บริษัท เทรตเทอบเบล ซึ่งเป็นบริษัทร่วมหุ้นนานาชาติของประเทศเบลเยียม สถานภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับผลกระทบอยู่แล้วยังแย่ลงอีก 70% ของประชากรที่ถูกเคลื่อนย้ายจากถิ่นฐานต้องอพยพออกไปจากพื้นที่ภายในปี ค.ศ.2006 บริษัท เทรต

เทอบเบล อ้างว่าเป็นความผิดของบริษัทแควเอ็นจิเนียริ่ง ในที่สุด บริษัท เทรตเทอบเบล พยายามเยียวยาแก้ไขปัญหา ซึ่งเป็นการดำเนินการเยียวยาเนื่องจากถูกกดดันโดยองค์กรพัฒนาเอกชนของประเทศเบลเยียม และยังถูกฟ้องร้องด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของยุโรปเกี่ยวกับการดำเนินการขององค์กรด้านเศรษฐกิจและแนวปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจขององค์กรร่วมทุนนานาชาติ (International Rivers, 2008)

บทสรุป: แม้การบริหารจัดการเขื่อนของโครงการ เชื่อนน้ำเทิน 2 และ เชื่อนเทิน-หินปูน ซึ่งถือเป็นโครงการที่มีแนวปฏิบัติที่ดี ก็ยังเกิดปัญหาและอุปสรรคในการจัดหาข้อมูลและการดำเนินการเยียวยาตามกรอบระยะเวลา ปัญหาที่ดินทำกินไม่มีคุณภาพและไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ผลกระทบด้านรายได้และอาหารที่ไม่เพียงพอ การลดลงของการประมงและการเสื่อมสลายของที่ดินเพาะปลูก รวมทั้งที่ดินบริเวณริมตลิ่งที่เกิดจากการสร้างเขื่อนไม่ได้รับการดูแลแก้ไขอย่างยั่งยืน การจะดำเนินการให้บรรลุตามข้อกำหนดต่าง ๆ ด้านผลกระทบของการสร้างเขื่อนทำได้ยาก ต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ ทั้งด้านทรัพยากรมนุษย์และด้านการเงินที่ยั่งยืน รวมทั้งต้องเตรียมตัวรับมือกับความท้าทายที่อาจคาดไม่ถึง องค์กรพัฒนาที่ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมล้มเหลวด้านการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม และมีการโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรโดยไม่ได้คำนึงถึงความหลากหลายทางเชื้อชาติหรือการพยายามรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมของประชากรไว้ แรงกดดันจากองค์กรพัฒนาเอกชนในตะวันตกบังคับให้บริษัทผู้พัฒนาเขื่อนน้ำเทิน 2 ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการสร้างเขื่อน รวมทั้งองค์กรพัฒนาเอกชนระดับประเทศก็ออกมาวิจารณ์ในเรื่องนี้ด้วย

อะไรคือสิ่งที่ขับเคลื่อน CSR ในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มน้ำโขงในปัจจุบัน?

ปัจจัยในการขับเคลื่อน CSR ในภูมิภาคเอเชียไม่ปรากฏให้เห็น ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า ตัวขับเคลื่อน CSR ที่สำคัญคือ การบริหารจัดการความเสี่ยงและแรงกดดันจากผู้ลงทุน ธุรกิจการเงิน ลูกค้า และผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ และสาธารณชน (LRQA and CSR Asia, 2010) โครงการพัฒนาพลังงานน้ำขนาดใหญ่เป็นเรื่องที่ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน และองค์กรภาครัฐรวมถึงธนาคารเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ เจ้าของเงินทุนภาคเอกชน องค์กรพัฒนาธุรกิจ หน่วยงานด้านเครดิตส่งออกจากหลากหลายประเทศ (Haas, 2008; Foran et al., 2010) ดังตัวอย่างที่เห็นจากโครงการ เชื่อนน้ำเทิน 2 ในประเทศลาว ซึ่งมีผู้สนับสนุนทางการเงินถึง 27 แห่งด้วยกัน (Foran et al., 2010)

ผู้สนับสนุนด้านการเงินของการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงมีแนวโน้มจะเป็นธนาคารในแถบเอเชีย โดยเฉพาะธนาคารเอกชน ธนาคารเหล่านี้จำนวนไม่มากที่รับเอากรอบแนวคิดสากล เช่น มาตราฐาน Equator Principles ไปใช้ (Le Clerc, 2012; IFC, n.d.) โดยทฤษฎีแล้ว ธนาคารเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการจัดทาระบบบริหารความเสี่ยง โดยการวางมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ธนาคารต้องการหลีกเลี่ยงผลกระทบด้านลบที่นำไปสู่ความเสี่ยงชื่อเสียง แต่ด้วยความที่ธนาคารเองเป็นเพียงผู้ปล่อยสินเชื่อเงินลงทุน แต่ไม่ใช่เป็นผู้ลงทุนเอง ดังนั้น ผลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจึงไม่ใช่ปัจจัยสำคัญของตนเอง (Foran et al., 2010)

โครงสร้างของตลาดพลังงานด้านไฟฟ้าในประเทศแถบลุ่มแม่น้ำโขงไม่เอื้ออำนวยให้เกิดการกีดกันจากผู้บริโภค ประเทศในแถบลุ่มแม่น้ำโขงมีลักษณะการดำเนินธุรกิจด้านพลังงานไฟฟ้าในรูปแบบที่ผูกขาดโดยการดำเนินงานในรูปแบบขององค์กรรัฐ อย่างไรก็ตาม ในประเทศไทยและประเทศเวียดนาม จะมีการแปรรูปหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ขณะที่ประเทศกัมพูชาและประเทศลาวมีการสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเข้ามาลงทุนด้านนี้ (Foran et al., 2010; Matthews, 2012; King et al., 2007) ตลาดที่ผูกขาดโดยองค์กรภาครัฐหมายถึงการมีการแข่งขันน้อยจากผู้ผลิตและผู้ให้บริการพลังงานไฟฟ้าอิสระ ไม่มีทางเลือกให้กับผู้บริโภค รวมทั้งผู้บริโภคขาดสิทธิ์และเสียงในการดำเนินธุรกิจและการผลิตพลังงานไฟฟ้า (Foran et al., 2010; King et al., 2007) เพราะ CSR ได้รับการนำมาเป็นแนวปฏิบัติสำหรับภาคธุรกิจส่วนใหญ่ที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่แสดงต่อสาธารณะและเกี่ยวข้องกับผู้ถือหุ้นรัฐวิสาหกิจ จำนวนมากในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงเป็นตัวลดความเข้มแข็งของผู้ถือหุ้นในฐานะที่เป็นผู้ขับเคลื่อน CSR (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b)

เป็นที่ทราบกันดีว่าผู้ถือหุ้นและแรงกดดันจากสาธารณะในการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นแรงขับเคลื่อน CSR โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b) อย่างไรก็ตาม ในประเทศลาวกำลังมีการพัฒนาขนาดใหญ่ในด้านพลังงานน้ำ (King et al., 2007; ICEM, 2010) ภาคประชาสังคมขาดความเข้มแข็ง (Matthews, 2012) ขณะที่ในประเทศไทยมีภาคประชาสังคมที่แข็งแกร่ง ซึ่งบางครั้งประสบความสำเร็จในการต่อต้านการสร้างเขื่อนในประเทศไทย ภาคประชาสังคมในประเทศไทย กัมพูชา และเวียดนามเรียกร้องให้มีการวางมาตรการเยียวยาผลกระทบเกี่ยวกับการสร้างเขื่อนหลัก (Matthews, 2012; Lawrence, 2009) แม้ว่าที่ประเทศลาวจะมีการก่อสร้างเขื่อนไชยะบุรีไปแล้วก็ตาม (Bangkok Post, 2012) ขณะที่ในประเทศไทยและเวียดนามยังมีการต่อต้าน แต่ในประเทศลาวได้มีการดำเนินการล่วงหน้าไปแล้ว

บทสรุป: การพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงยังขาดปัจจัยขับเคลื่อนด้าน CSR โครงสร้างของการเงินที่มีความซับซ้อน บวกกับการกำกับดูแล ทำให้เกิดความไม่โปร่งใสและขาดความน่าเชื่อถือ และยังส่งผลต่อข้อจำกัดในกิจกรรม CSR และการบริหารความเสี่ยง ยังไม่เป็นที่ชัดเจนว่าภาคการเงินในประเทศแถบเอเชียกำลังขับเคลื่อนแนวปฏิบัติ CSR การครอบงำด้วยอำนาจรัฐจากการผูกขาดธุรกิจพลังงานไฟฟ้าในตลาดหมายความว่า ผู้บริโภคจะไม่สามารถมีสิทธิ์มีเสียงใดๆ และประเทศส่วนใหญ่ดำเนินงานในระบบรัฐวิสาหกิจ ดังนั้น การผลักดันการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้

อะไรคือแนวโน้มของ CSR ในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขง?

CSR ในเอเชียยังต้องมีการพัฒนาต่อไป ในปัจจุบัน CSR ในเอเชียมุ่งเน้นแต่เรื่องของการพัฒนาชุมชน กิจกรรมการให้และการบริจาคด้วยความรักและความเมตตา มีการรายงานผล CSR ต่อสังคมน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศในแถบทวีปอเมริกาเหนือและยุโรปที่มีการรายงานการดำเนินงาน CSR ที่ชัดเจนเกี่ยวกับตัวชี้วัดทางสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009a; Krechowicz and Fernando, 2009b)

นอกจากนี้ยังขาดความโปร่งใสและขาดการนำเอาแนวปฏิบัติ CSR ตามหลักนานาชาติสากลมาใช้ (LRQA and CSR Asia, 2010) รวมทั้งผู้ลงทุนส่วนใหญ่ยังเป็นรูปแบบของรัฐวิสาหกิจที่ไม่ได้มีชื่อในบัญชีรายชื่อต่อสาธารณะ และดำเนินธุรกิจในรูปแบบครอบครัว (Krechowicz and Fernando, 2009b) ปัจจัยขับเคลื่อน CSR ในเอเชียมีความหลากหลายด้านข้อกำหนดที่กระจัดกระจายของตลาดหุ้นจีนและมาเลเซีย (LRQA and CSR Asia, 2010)

การสำรวจขององค์กรใหญ่ด้านการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงยืนยันได้ว่าแนวโน้มดังต่อไปนี้กำลังเกิดขึ้น คือ เพียง 3 ใน 8 ของธนาคารในประเทศไทยและบริษัทเพื่อการพัฒนาที่มีการรายงานผลการดำเนินงาน CSR ส่วน 4 ใน 5 บริษัทของประเทศจีนจัดทำรายงานด้าน CSR ขณะที่ธนาคารและนักลงทุนในประเทศมาเลเซียและเวียดนามไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับ CSR แสดงไว้

แม้ว่าการพัฒนาโครงการเขื่อนน้ำเทิน 2 และเขื่อนเทิน-หินปูน จะถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานด้านเขื่อน แต่ก็ยังมีอุปสรรคในขั้นตอนการดำเนินงานเกี่ยวกับแผนการจัดการด้านการย้ายถิ่นฐานของผู้ที่ได้รับผลกระทบ การวางกรอบระยะเวลาและการจ่ายค่าชดเชยที่เพียงพอ และการธำรงรักษาวิถีชีวิตผู้คนที่ได้รับผลกระทบ โครงการเขื่อน น้ำเทิน 2 นำหลักการมาปฏิบัติได้ดีกว่า เพราะเป็นโครงการที่กู้เงินมาจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชียและธนาคารโลก ซึ่งมีข้อกำหนดด้าน CSR ของผู้กู้ที่ชัดเจน ทำให้มีการตรวจสอบจากสาธารณะ ซึ่งแตกต่างจากโครงการเขื่อนโครงการอื่นๆในเอเชีย (Molle et al., 2009)

ปัจจัยที่ขับเคลื่อน CSR ไม่ปรากฏในประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ไม่มีแรงกดดันจากหน่วยงานผู้ให้เงินลงทุน ผู้บริโภค ผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ และภาคประชาสังคม รวมทั้งยังมีข้อจำกัดอื่น ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อปัจจัยในการขับเคลื่อน CSR ในลุ่มแม่น้ำโขง อันได้แก่ การผูกขาดด้านการตลาดพลังงานไฟฟ้า มีรัฐวิสาหกิจจำนวนมาก และบริษัทที่ไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่แสดงต่อสาธารณะมีจำนวนมาก รวมทั้งภาคประชาสังคมขาดความเข้มแข็ง นอกจากนี้มีอุปสรรคต่อ CSR ต่างๆ เช่น ปัญหาคอร์รัปชัน การกำกับดูแลที่ไม่มีคุณภาพ การขัดแย้งด้านผลประโยชน์ในการพัฒนาโครงการและโครงสร้างของพลังงานในตลาดในภูมิภาค (Foran et al., 2010; King et al., 2007; LRQA and CSR Asia, 2010; Krechowicz and Fernando, 2009b; Matthews, 2012; Haas, 2008; Molle et al., 2009; Lawrence, 2009)

บทสรุป: CSR ในการพัฒนาพลังงานน้ำในลุ่มแม่น้ำโขงมีข้อจำกัดและดูเหมือนจะไม่มีเปลี่ยนแปลง トラบได้ที่ปัจจัยต่างๆยังไม่ได้รับการปรับปรุงให้เอื้อต่อการพัฒนาตัวขับเคลื่อน CSR

เราสามารถเรียนรู้จากประเทศอื่น ๆ ได้อย่างไร?

พบข้อมูลที่สำคัญ 2 ประเด็นจากการศึกษาเรื่อง CSR ในประเทศบราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และในเอเชีย ประเด็นที่หนึ่งคือ บริบทของประเทศเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงต่อบริบทด้าน CSR ที่แตกต่างกันออกไปแต่ละประเทศ (Chapple and Moon, 2005; Alon et al., 2010; Abreu, Castro, Assis Soares and Silva Filho, 2012; Dobers and Halme, 2009; Robins, 2005) แนวความคิดตามลัทธิขงจื้อในประเทศจีนสร้างสังคมในรูปแบบชนชั้น สายสัมพันธ์ ความยึดหยุ่นและการต่อรอง ผลที่ตามมาคือ ธุรกิจในประเทศจีนส่วนใหญ่เป็นธุรกิจในรูปแบบ

แบบครอบครัวหรือธุรกิจที่ผูกขาดโดยภาครัฐ แม้ประเทศจีนจะมีหลักกฎหมายที่ดีแต่ไม่ได้รับการนำมาใช้บังคับอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับสายสัมพันธ์ส่วนตัวและการต่อรองซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของตนเอง ความเข้มแข็งของระบบการกำกับดูแลและกฎระเบียบทางกฎหมายเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงด้าน CSR (Whelan, 2007) อินเดียและบราซิลมีการรับเอา CSR ไปใช้ในระดับที่สูงกว่าประเทศจีน (Alon et al., 2010; Abreu et al., 2012) อีกทั้งประเทศอินเดียและบราซิลมีกฎระเบียบที่เข้มแข็งซึ่งตั้งอยู่บนกฎหมายด้านการกำกับดูแล ซึ่งตรงข้ามกับการกำกับดูแลแบบสายสัมพันธ์ส่วนตัว นอกจากนี้ระบบประชาธิปไตยในบราซิลและอินเดียสนับสนุน CSR ขณะที่ในประเทศจีนกลับเป็นอุปสรรคต่อ CSR (Alon et al., 2010)

ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะควบคุมกำกับกฎหมายได้ดีกว่า มีความโปร่งใสมากกว่า และสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคมได้ดีกว่า (Abreu et al., 2012) วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ยังมีบทบาทต่อการเติบโตของ CSR ในประเทศอินเดีย ด้วยค่านิยมหลายอย่างของประเทศมีความเชื่อมโยงกับ CSR และ CSR ยังมีแนวคิดที่คล้ายคลึงกับความเชื่อและแนวคิดทางศาสนาในอดีต (Chapple and Moon, 2005) จึงทำให้เห็นว่า CSR ในอินเดียขับเคลื่อนโดยค่านิยมและมุ่งเน้นที่หลักคุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน (Alon et al., 2010) รูปแบบของ CSR ในอินเดียและบราซิลมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์มากกว่าเพียงการดำเนินกิจกรรมบริจาคด้วยความเมตตา ซึ่งสิ่งนี้เป็นส่วนสำคัญในการผลักดัน CSR ให้เข้มแข็งและกลายเป็นสถาบันหนึ่ง (Chapple and Moon, 2005; Jamali, 2007)

ประเด็นที่สองคือ บริษัทในเอเชียที่ดำเนินการโดยบริษัทร่วมทุนนานาชาติมีแนวโน้มที่จะรับเอา CSR ไปใช้ในระดับที่สูงมากกว่าบริษัทที่ดำเนินการในประเทศของตนเอง (Chapple and Moon, 2005) การมีส่วนร่วมใน CSR ขึ้นอยู่กับประเทศที่ดำเนินการ เพราะผู้มีส่วนได้เสียในประเทศต่าง ๆ มีการคาดหวังและความสนใจที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถือเป็นเรื่องที่บริษัทพยายามให้ความสำคัญ (Robins, 2005) จึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้บริษัทต่างชาติที่เป็นผู้ดำเนินงานให้ความสำคัญกับการนำ CSR ไปใช้มากกว่า เพราะต้องบริหารจัดการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางธุรกิจที่มากกว่า (Chapple and Moon, 2005)

CSR ในประเทศกำลังพัฒนาแตกต่างออกไปจากในประเทศที่พัฒนาแล้ว และ CSR ต้องนำไปปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของแต่ละประเทศ (Dobers and Halme, 2009; Robins, 2005) ไม่ได้หมายความว่า CSR ไม่มีความเกี่ยวข้องกับประเทศในเอเชีย ภาคประชาสังคม ผู้บริโภคภายในประเทศ แรงกดดันจากชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญของ CSR สังคมชนชั้นกลางที่กำลังเติบโต ความโปร่งใสที่เพิ่มมากขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์จากสาธารณะเพิ่มขึ้น อาจส่งผลให้บริษัทต้องรับเอา CSR ไปเป็นแนวปฏิบัติ (Chapple and Moon, 2005; Epstein-Reeves, 2012) ซึ่งกรณีแบบนี้เคยเกิดขึ้นในประเทศบราซิลแล้ว (Young, 2004; Abreu et al., 2012) และดูเหมือนกำลังจะเกิดขึ้นในประเทศจีน ด้วยประชาชนเรียกร้องสภาพการทำงานที่ดีขึ้น อากาศที่บริสุทธิ์ขึ้น และผลิตภัณฑ์ที่มีความปลอดภัยมากขึ้น (Epstein-Reeves, 2012)

บทสรุป: CSR เป็นเรื่องที่มีความแตกต่างในบริบทของแต่ละประเทศ ในแถบเอเชีย CSR จะพัฒนาขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม การเมือง เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของแต่ละประเทศ CSR ดำรงอยู่บนพื้นฐานสำคัญของความต่อเนื่อง ปัจจัยที่เป็นรากฐาน CSR ที่แน่นอนอันได้แก่การกำกับดูแลจากรัฐ ความโปร่งใสของประชาธิปไตย ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม จะช่วยส่งเสริมการเติบโตของ CSR ดังนั้น CSR เป็นเรื่องที่มีความหลากหลายในประเทศในแถบเอเชียแต่ละประเทศ และบริษัทหรือผู้ดำเนินการจากองค์กรร่วมทุนนานาชาติมีการใช้ CSR ในระดับที่สูงกว่า

บรรณานุกรม

- Abreu, M., Castro, F., Assis Soares, F., and Silva Filho, J. 2012. A Comparative Understanding of Corporate Social Responsibility of Textile Firms in Brazil and China. *Journal of Cleaner Production* 20 (2012): 119-126.
- Alon, I., Lattemann, C., Fetscherin, M., Li, S., and Schneider, A. 2010. Usage of Public Corporate Communications of Social Responsibility in Brazil, Russia, India and China (BRIC). *International Journal of Emerging Markets* 5(1): 6-22.
- Baghel, R., and Nüsser, M. 2010. Discussing Large Dams in Asia After the World Commission on Dams: Is a Political Ecology Approach the Way Forward? *Water Alternatives* 3(2): 231-248.
- Bangkok Post, 2012, Vientiane says sorry for broken Xayaburi ground. Bangkok Post, November 25, 2012. <http://www.bangkokpost.com/news/investigation/322967/vientiane-says-sorry-for-broken-xayaburi-ground>.
- Bank of Ayudhya, n.d., CSR News. <http://www.krungsri.com/en/csr.aspx>.
- Bank for Investment and Development of Vietnam, n.d. CSR. Retrieved from <http://www.bidv.com.vn/News-Event/CSR.aspx>.
- Carroll, A., and Shabana, K. 2010. The Business Case for Corporate Social Responsibility: A Review of Concepts, Research and Practice. *International Journal of Management Reviews*, 2(1): 85-105.
- Chapple, W., and Moon, J. 2005. Corporate Social Responsibility (CSR) in Asia: A Seven-Country Study of CSR Web Site Reporting. *Business and Society* 44(4): 415-441.
- CH. Karnchang, 2011. Annual Report. http://www.ch-karnchang.co.th/2012/shareholder/ar_en11.pdf.
- China Development Bank, 2011. Social Responsibility Report. <http://www.cdb.com.cn/english/Column.asp?ColumnId=190>.
- China Southern Power Grid Company, 2011. CSR Report. <http://eng.csg.cn/CSRFiles/20120920085416041604.pdf>.
- Cochran, P. 2007. The Evolution of Corporate Social Responsibility. *Business Horizons* 50 (2007): 449-454.
- Dahlsrud, A. 2008. How Corporate Social Responsibility is Defined: An Analysis of 37 Definitions. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 15 (2008): 1-13.
- Datang International Power Generation Co., LTD. 2009. Social Responsibility Report. Retrieved from http://www.dtpower.com/en/content/2011-01/20/content_89784.htm.
- Dobers, P., and Halme, M. 2009. Corporate Social Responsibility and Developing Countries. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 16 (2009): 237-249.
- Dye, P. 2012. Nam Theun 2. Presentation delivered to the Mekong Forum on Water, Food and Energy, Hanoi, Vietnam, November 14, 2012. <http://www.slideshare.net/CPWFMekong/ntpc-mekong-forum-on-water-food-energy-13-14-nov-2012>.
- The Economist, 2009. Triple Bottom Line. The Economist November 17, 2009. <http://www.economist.com/node/14301663>.
- EGCO (Electricity Generating Company), 2009. Sustainability Report 2009. http://www.egco.com/admin/uploadfiles/csr_social_report/csrreport_file_en_32.pdf.
- Electricité du Laos n.d., Home Page: <http://www.edl.com.la/index.php>.
- Epstein-Reeves, J. 2012. The CSR Challenge for Companies Doing Business in China. *Forbes* June 11, 2012. <http://www.forbes.com/sites/csr/2012/11/06/the-csr-challenge-for-companies-doing-business-in-china/>.
- Equator Principles Association, 2011. About the Equator Principles. <http://www.equator-principles.com/index.php/about-ep/about-ep>.
- Export-Import Bank of China, 2011. 2011 Annual Report. <http://english.eximbank.gov.cn/annual/2011fm.shtml>.
- Export-Import Bank of Thailand, 2011. Annual Report. http://www.exim.go.th/doc/en/about_exim/AnnualReport2011_Eng_Low-res.pdf.
- Fonseca, A. 2010. Requirements and Barriers to Strengthening Sustainability Reporting Among Mining Corporations. Unpublished doctoral dissertation, University of Waterloo, Canada. <http://www.uwspace.uwaterloo.ca/handle/10012/5315>.
- Foran, T., Wong, T., and Kelley, S. (2010), Mekong Hydropower Development: A review of governance and sustainability challenges. M-POWER Research Network. http://www.mpowernetwork.org/Knowledge_Bank/Key_Reports/Research_Reports/Mekong_Hydropower_Development.html.
- Foran, T. 2010. Making hydropower more sustainable? A sustainability measurement approach led by the Hydropower Sustainability Assessment Forum. Unit for Social and Environmental Research, Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University, Chiang Mai. http://www.mpowernetwork.org/Knowledge_Bank/Key_Reports/PDF/Booklets/Making_Hydropower_More_Sustainable_English.pdf?tabid=34059.
- Gamuda Berhad, 2012. Community and Social Development. http://www.gamuda.com.my/corporate_social_responsibility_community.html.
- GRI (Global Reporting Initiative), n.d. What is GRI? Retrieved from <https://www.globalreporting.org/information/about-gri/what-is-GRI/Pages/default.aspx>.
- GRI (Global Reporting Initiative), 2012. Sinohydro Group Social Responsibility Report 2011. GRI Sustainability Disclosure Database. Retrieved from <http://database.globalreporting.org/reports/view/10343>.
- Grimsditch, M. 2012. 3S Rivers Under Threat: Understanding New Threats and Challenges from Hydropower Development to Biodiversity and Community Rights in the 3S River Basin. 3S Rivers Protection Network and International Rivers. <http://www.internationalrivers.org/resources/3s-rivers-under-threat-7686>.
- Grumbine, R. E., Dore, J., and Xu, J. 2012. Mekong Hydropower: Drivers of Change and Governance Challenges. *Frontiers in Ecology and the Environment*, 10(2): 91-98.
- Haas, L. 2008. Water for Energy: Corruption in the Hydropower Sector. In Zinnbauer, D. and Dobson, R. (eds.), *Global Corruption Report 2008: Corruption in the Water Sector*. Cambridge, Cambridge University Press: 85-96. http://archive.transparency.org/publications/gcr/gcr_2008.
- ICEM (International Center for Environmental Management), 2010. Strategic Environmental Assessment of Hydropower on the Mekong Mainstream. Vientiane, Mekong River Commission Secretariat. <http://www.mrcmekong.org/assets/Publications/Consultations/SEA-Hydropower/SEA-FR-summary-13oct.pdf>.
- IFC (International Finance Corporation), 2012. Performance Standards and Guidance Notes—2012 Edition. http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/Topics_Ext_Content/IFC_External_Corporate_Site/IFC+Sustainability/Sustainability+Framework/Sustainability+Framework++2012/Performance+Standards+and+Guidance+Notes+2012/.
- IFC (International Finance Corporation), n.d. Are Thai Bankers Ready for the Equator Principles? An Interview with the Secretary-General of The Thai Bankers Association. http://www1.ifc.org/wps/wcm/connect/region_ext_content/regions/east+asia+and+the+pacific/news/are+thai+banks+ready+for+the+equator+principles.

- IHA (International Hydropower Association), 2010. Hydropower Sustainability Protocol: Background Document. <http://www.hydro-sustainability.org/getattachment/4c0b52b7-7744-47c1-b6a7-692e2b7dfb03/Background-Document.aspx>.
- IHA (International Hydropower Association), 2012. Phase 1: Protocol Development (2007-2010). Retrieved from [http://www.hydro-sustainability.org/Hydropower-Sustainability-Assessment-Protocol/Phase-1--Protocol-development-\(2007-2010\).aspx](http://www.hydro-sustainability.org/Hydropower-Sustainability-Assessment-Protocol/Phase-1--Protocol-development-(2007-2010).aspx).
- Italian-Thai Development PCL, 2011. Annual Report 2011. Retrieved from http://www.itd.co.th/annual_report/AR_ENG/ar-2010-e.pdf.
- Jamali, D. 2007. The Case for Strategic Corporate Social Responsibility in Developing Countries. *Business and Society Review*, 112(1): 1-27.
- Kasikorn Bank, 2011. Annual Report. <http://www.kasikornbank.com/EN/SocialActivities/CSRAnnualReports/CSRAnnualReports/CSR2011.pdf>.
- King, P., Bird, J., and Haas, L. 2007. The Current Status of Environmental Criteria for Hydropower Development in the Mekong Region: A Literature Compilation. Consultants' Report to ADB, MRCS, and WWF.
- Krechowicz, D., and Fernando, H. 2009a. Emerging Risk: Impacts of Key Environmental Trends in Emerging Asia. International Finance Corporation and World Resources Institute. http://pdf.wri.org/emerging_risks_emerging_asia.pdf.
- Krechowicz, D., and Fernando, H. 2009b. Undisclosed Risk: Corporate Environmental and Social Reporting in Emerging Asia. International Finance Corporation and World Resources Institute. Retrieved from http://pdf.wri.org/undisclosed_risk_emerging_asia.pdf.
- Lawrence, S. 2009. The Nam Theun 2 Controversy and Its Lessons for Laos. In Molle, F., Foran, T. and Käkönen, M. (eds.), *Contested Waterscapes in the Mekong Region: Hydropower, Livelihoods and Governance*. London, Earthscan: 81-113.
- Le Clerc, N. 2012. Equator Principles at the Crossroad. Presentation delivered to the Mekong2Rio Conference, Phuket, Thailand, May 1-2, 2012. <http://www.mrcmekong.org/assets/Events/Mekong2Rio/5.3b-The-role-of-private-sector-Le-Clerc.pdf>.
- LRQA (Lloyd's Register Quality Assurance) and CSR Asia, 2010. CSR in Asia: The Real Picture. http://www.lrqa.com.hk/Images/LR-CSR_2010_tcm98-197937.pdf.
- Matsumoto, I. 2009. Expanding Failure: An Assessment of the Theun-Hinboun Expansion Project's Compliance with Equator Principles and Lao Law. Bank Track, FIVAS, International Rivers, Les Amis de la Terre, and the Uniting Church in Australia. Retrieved from http://www.internationalrivers.org/files/attached-files/thxp_report_final_november_2009_0.pdf.
- Matthews, N. 2012. Water Grabbing in the Mekong Basin—An Analysis of the Winners and Losers of Thailand's Hydropower Development in Lao PDR. *Water Alternatives* 5(2): 392-411.
- Mega First Corporation Berhad, 2011. Annual Report. http://www.mega-first.com/pdf/ar_2011.pdf.
- Middleton, C., Garcia, J., and Foran, T. 2009. Old and New Hydropower Players in the Mekong Region: Agendas and Strategies. In Molle, F., Foran, T. and Käkönen, M. (eds.), *Contested Waterscapes in the Mekong Region: Hydropower, Livelihoods and Governance*. London, Earthscan: 23-54.
- Molle, F., Foran, T., and Käkönen, M. (Eds.). (2009). *Contested Waterscapes in the Mekong Region: Hydropower, Livelihoods and Governance*. London, Earthscan.
- MRC (Mekong River Commission), 2010. State of the Basin Report 2010: Summary. Vientiane, MRC.
- Nam Theun 2 Power Company (NTPC). n.d. Principal Shareholders and Roles in the Project. http://www.namtheun2.com/index.php?option=com_content&view=article&id=64&Itemid=61.
- Nehme, M., and Wee, C. K. G. 2008. Tracing the Historical Development of Corporate Social Responsibility and Corporate Social Reporting. *James Cook University Law Review* 15(2008): 129-168. <http://mail.nzlii.org/au/journals/JCULawRw/2008/6.pdf>.
- Orr, S., Pittock, J., Chapagain, A., and Dumaresq, D. 2012. Dams on the Mekong River: Lost Fish Protein and the Implications for Land and Water Resources. *Global Environmental Change* 22(4): 925-932.
- Ratchaburi Electricity Generating Holding PCL. 2011. Social and Environment Responsibility Report 2011. <http://www.ratch.co.th/download.php?download=src/download/csr/20120320-RATCH-CSR2011-EN.pdf>.
- Robins, F. 2005. The Future of Corporate Social Responsibility. *Asian Business and Management* 4 (2005): 95-115.
- Scholtens, B., and Dam, L. 2007. Banking on the Equator: Are Banks that Adopted the Equator Principles Different from Non-Adopters? *World Development* 35(8): 1307-1328.
- Siam Commercial Bank, n.d. CSR. <http://www.scb.co.th/csr/en/>.
- Sinohydro, n.d. Sustainable Development. <http://eng.sinohydro.com/en/idems/dev.asp?showtype=2&ClassID=17>.
- THPC (Theun-Hinboun Power Corporation), 2011. Theun-Hinboun Expansion Project Social and Environmental Division: From Inception to 2010. <http://www.thpclaos.com/images/reports/sed-report-inception-to-2010-final-august-2011.pdf>.
- Transparency International, 2008. Global Corruption Report 2008: Corruption in the Water Sector. Zinnbauer, D. and Dobson, R. (eds.). Cambridge, Cambridge University Press. http://archive.transparency.org/publications/gcr/gcr_2008.
- UN Global Compact, 2011. Overview of the UN Global Compact. <http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/index.html>
- Virtanen, M. 2006. Foreign Direct Investment and Hydropower in Lao PDR: The Theun-Hinboun Hydropower Project. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management* 13 (2006): 183-193.
- Whelan, G. 2007. Corporate Social Responsibility in Asia: A Confucian Context. In May, S., Cheney, G. and Roper, J. (eds.), *The Debate Over Corporate Social Responsibility*. New York, Oxford University Press: 105-118.
- WCD (World Commission on Dams), 2000. *Dams and Development: A New Framework for Decision-Making*. London and Sterling, VA, Earthscan.
- Young, R. 2004. Dilemmas and Advances in Corporate Social Responsibility in Brazil: The Work of the Ethos Institute. *Natural Resources Forum*, 28 (2004): 291-301.

What is the State of Knowledge (SOK) Series?

The SOK series sets out to evaluate the state of knowledge on subjects related to the impact, management and development of hydropower on the Mekong, including its tributaries. Publications in the series are issued by the CGIAR Challenge Program on Water and Food – Mekong Programme. The series papers draw on both regional and international experience. Papers seek to gauge what is known about a specific subject and where there are gaps in our knowledge and understanding. All SOK papers are reviewed by experts in the field. Each section in a SOK papers ends with a conclusion about the state of knowledge on that topic. This may reflect high levels of certainty, intermediate levels, or low certainty.

The SOK series is available for download from the CPWF Mekong website at <http://mekong.waterandfood.org/>

Citation: West, N. 2013. Corporate Social Responsibility in Mekong Hydropower Development. State of Knowledge Series 3. Vientiane, Lao PDR, Challenge Program on Water and Food.

This SOK has been reviewed by Ame Trandem, International Rivers; Leena Wokeck, CSR Asia Center at AIT; Melody Kemp, independent consultant; Paul Angwin, People and Planet; and Pech Sokhem, Hatfield Consultants.

Reviewers cannot be held responsible for the contents of any SOK paper, which remains with the CPWF and associated partners identified in the document.

This SOK has been edited by Terry Clayton at Red Plough International Co. Ltd. clayton@redplough.com and proofread by Clare Sandford claresandford@hotmail.co.uk

Design and lay-out by Remy Rossi rossiremy@gmail.com and Watcharapol Isarangkul nong.isarangkul@gmail.com

The Challenge Program on Water and Food was launched in 2002 as a reform initiative of the CGIAR, the Consultative Group on International Agricultural Research. CPWF aims to increase the resilience of social and ecological systems through better water management for food production (crops, fisheries and livestock). CPWF does this through an innovative research and development approach that brings together a broad range of scientists, development specialists, policy makers and communities to address the challenges of food security, poverty and water scarcity. CPWF is currently working in six river basins globally: Andes, Ganges, Limpopo, Mekong, Nile and Volta. More information can be found at www.waterandfood.org.

In the Mekong, the CPWF works to to reduce poverty and foster development by optimizing the use of water in reservoirs. If it is successful, reservoirs in the Mekong will be: (a) managed in ways that are fairer and more equitable to all water users; (b) managed and coordinated across cascades to optimize benefits for all; (c) planned and managed to account for environmental and social needs; (d) used for multiple purposes besides hydropower alone; (e) better governed and the benefits better shared. More information can be found at www.mekong.waterandfood.org.

Want to know more?

Contact us at cpwf.mekong@gmail.com.

